

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી
સ્કૂલ ઓફ કોમર્સ એન્ડ મેનેજમેન્ટ
First Semester M.Com. (Core Course)
નાણાકીય હિસાબી પદ્ધતિ (Financial Accounting)

યુનિટ	વિષયવસ્તુના મુદ્દા
1.	નાણાકીય હિસાબી પદ્ધતિ
	<ul style="list-style-type: none"> - પ્રસ્તાવના - અર્થ, હેતુઓ, જરૂરિયાત, મહત્વ અને રસ ધરાવતા, પક્ષકારો - કાર્યક્ષેત્ર અને કાર્યો, નામા પદ્ધતિના ખ્યાલો, પ્રથા-પ્રણાલિકાઓ અને ધારણાઓ - નામા-પદ્ધતિની શાખાઓ અને નામા-પદ્ધતિની મર્યાદાઓ - ટ્રેકસાર - સ્વાધ્યાય <ul style="list-style-type: none"> o સૈદ્ધાંતિક પ્રશ્નો o બહુવિકલ્પ પ્રશ્નો (M.C.Q)
2.	નાણાકીય હિસાબી પદ્ધતિનો વિકાસ
	<ul style="list-style-type: none"> - પ્રસ્તાવના – નવા ખ્યાલો અને નવા અભિગમો અને પ્રણાલિકાઓ - હિસાબી ધોરણો <ul style="list-style-type: none"> o IASB(ઇન્ટરનેશનલ એકાઉન્ટિંગ સ્ટાન્ડર્ડ બોર્ડ)ની ભૂમિકા o ICAI(ઇન્સ્ટીટ્યુટ ઓફ ચાર્ટર્ડ એકાઉન્ટન્ટ ઓફ ઇન્ડિયા)અને ASB (એકાઉન્ટિંગ સ્ટાન્ડર્ડ બોર્ડ) o રાષ્ટ્રીય અને આંતરરાષ્ટ્રીય હિસાબી ધોરણોની પૂર્વભૂમિકા o ઇન્ટરનેશનલ ફાનાન્સીયલ રીપોર્ટિંગ સ્ટાન્ડર્ડસ (IFRS) (સંક્ષિપ્ત પરીચય) - ટ્રેકસાર - સ્વાધ્યાય <ul style="list-style-type: none"> o સૈદ્ધાંતિક પ્રશ્નો o બહુવિકલ્પ પ્રશ્નો (M.C.Q)
3.	GAAP (સામાન્ય સ્વીકૃત નામા-પદ્ધતિના સિદ્ધાંતો)
	<ul style="list-style-type: none"> - ઇતિહાસ - મૂળભૂત હેતુ - મૂળભૂત ખ્યાલ <ul style="list-style-type: none"> • ધારણા • સિદ્ધાંત • અવરોધ - GAAPના જરૂરિયાત પ્રસ્થાન (Required Departures from GAAP) - GAAP ની અગ્રતા – અધિકૃત સત્તા (Precedence of GAAP – Setting Authority)

	<ul style="list-style-type: none"> - ટૂંકસાર - સ્વાધ્યાય o સૈદ્ધાંતિક પ્રશ્નો o બહુવિકલ્પ પ્રશ્નો(M.C.Q)
4.	India AS
	<ul style="list-style-type: none"> - પ્રસ્તાવના - ઇતિહાસ - હેતુ - ઉપયોગિતા - લાક્ષણિકતાઓ - IND – AS ની યાદી અને સંક્ષિપ્ત વિવરણ - જોગવાઈ - ટૂંકસાર - સ્વાધ્યાય o સૈદ્ધાંતિક પ્રશ્નો o બહુવિકલ્પ પ્રશ્નો(M.C.Q)
5.	કંપનીના વાર્ષિક હિસાબો (ઊભા સ્વરૂપે) - 1
	<ul style="list-style-type: none"> - પ્રસ્તાવના - કંપનીની અર્થ - કંપનીના લક્ષણો - કંપનીના પ્રકાર - કંપનીધારા - 2013ની જોગવાઈ - નાણાકીય પત્રકોની યાદી - સરકારી કંપનીનો અર્થ - સરકારી કંપનીના લક્ષણો - સરકારી કંપનીના પ્રકારો - સરકારી કંપનીની જોગવાઈ અને પત્રકોની યાદી - ટૂંકસાર - સ્વાધ્યાય o સૈદ્ધાંતિક પ્રશ્નો o બહુવિકલ્પ પ્રશ્નો(M.C.Q)
6.	કંપનીના વાર્ષિક હિસાબો – 2
	<ul style="list-style-type: none"> - પ્રસ્તાવના અને વાર્ષિક હિસાબો તૈયાર કરવાનું કાનૂની માળખું - નાણાકીય પત્રકો (નીચેના માટે સંબંધિત પરિશિષ્ટ સહિત) - કંપનીધારા 2013માં દર્શાવેલ જોગવાઈઓ પ્રમાણે વાર્ષિક હિસાબો તૈયાર કરવા - વ્યવહારુ ઉદાહરણો - ટૂંકસાર - સ્વાધ્યાય

	<ul style="list-style-type: none"> ○ સૈદ્ધાંતિક પ્રશ્નો ○ બહુવિકલ્પ પ્રશ્નો(M.C.Q) ○ વ્યવહારુ પ્રશ્નો
7.	સામાન્ય વીમા કંપનીના હિસાબો
	<ul style="list-style-type: none"> - અર્થ અને જુદા જુદા વીમાના ધંધાઓ(પોલીસીઓ)નો પરિચય. - વીમાના સિદ્ધાંતો. - જીવનવીમા અને સામાન્ય વીમા વચ્ચેનો તફાવત. - વીમાના ધંધાના સંદર્ભમાં કાનૂની જોગવાઈઓ. - સામાન્ય વીમાના ધંધામાં રાખવામાં આવતા હિસાબી ચોપડાઓ. - સામાન્ય વીમા કંપનીને લાગુ પડતી હિસાબી કાનૂની જોગવાઈઓ - સામાન્ય વીમા કંપનીના IRDA દ્વારા ૧૯૯૯ ના કાયદા મુજબ વાર્ષિક હિસાબો તૈયાર કરવા ○ ફોર્મ B-RA (મહેસૂલી ખાતાનું સામાન્ય વીમા માટેનું પત્રક) ○ ફોર્મ B-PL નફા-નુકશાન ખાતું અને ફાળવણી ખાતું દર્શાવતું સામાન્ય વીમા માટેનું પત્રક. - ફોર્મ B-BD સામાન્ય વીમા કંપનીનું પાકાં સરવૈયાનું પત્રક - પ્રવર્તમાન જોગવાઈઓના આધારે વાર્ષિક હિસાબો તૈયાર કરવા - ટૂંકસાર - સ્વાધ્યાય ○ સૈદ્ધાંતિક પ્રશ્નો ○ બહુવિકલ્પ પ્રશ્નો(M.C.Q)
8.	બેકિંગ કંપનીના હિસાબો.
	<ul style="list-style-type: none"> - અર્થ (બેકિંગ કંપનીઓ અને શેડ્યુલ્ડબેંક અંગે) - બેકિંગ કંપનીઓના ધંધાનું મૂલ્યાંકન - લઘુત્તમ ભરપાઈ શેરમૂડી અને અનામતોની સમજૂતી અને અર્થઘટન - બિનદાવાપાત્ર જાહેર થાપણો અને પ્રવાહિતાની જરૂરિયાતની વિગતો. - બેકિંગ કંપનીના હિસાબો માટે મુખ્ય હિસાબી ચોપડાઓ, સહાયક/ગૌણ ખાતાવહીઓ, અન્ય હિસાબી ચોપડા-રજીસ્ટર તેમજ આંકડાકીય હિસાબી ચોપડા અને તેના ઉપયોગો - બેકિંગ કંપનીના હિસાબોના મૂળભૂત લક્ષણો - SLIP (સ્લીપ સિસ્ટમ) વ્યવસ્થા અને ખાતાવહીમાં તેની નોંધનો અર્થ અને મહત્વ. - બેકિંગ કંપનીના વાર્ષિક હિસાબો તૈયાર કરવા અને રજૂ કરવા. - બેંકોના પાકા સરવૈયા સાથેના જુદા જુદા પરિશિષ્ટના નમૂનાઓ અને તેના ઉપયોગો (પ્રવર્તમાન જોગવાઈઓના આધારે વાર્ષિક હિસાબો તૈયાર કરવા) - વ્યવહારુ ઉદાહરણો. - ટૂંકસાર - સ્વાધ્યાય ○ સૈદ્ધાંતિક પ્રશ્નો ○ બહુવિકલ્પ પ્રશ્નો(M.C.Q)

9.	વિલિનીકરણના હિસાબો
	<ul style="list-style-type: none"> - પ્રસ્તાવના - અર્થ - વિલિનીકરણ અને ખરીદી IND AS 103 - એકીકરણ અને વિલિનીકરણ - જોગવાઈઓ - અસર - ટ્રેકસાર - સ્વાધ્યાય ○ સૈદ્ધાંતિક પ્રશ્નો ○ બહુવિકલ્પ પ્રશ્નો(M.C.Q)
10.	નાણાકીય પત્રકોનું વિશ્લેષણ
	<ul style="list-style-type: none"> - અર્થ - હેતુ - ફાયદા/મર્યાદા - માળખું - ગુણોત્તર વિશ્લેષણની વિવિધ રીત <ul style="list-style-type: none"> ○ તુલનાત્મક વિશ્લેષણ ○ ડુ-પોન્ટ વિશ્લેષણ - અર્થઘટન ગુણોત્તર - પ્રમાણભૂત ગુણોત્તરની સરખામણીની ટિપ્પણીઓ (ગણતરી સાથે) - નફાકારકતા, પ્રવાહિતતા અને પ્રવૃત્તિ ગુણોત્તર - ટ્રેકસાર - સ્વાધ્યાય ○ સૈદ્ધાંતિક પ્રશ્નો ○ બહુવિકલ્પ પ્રશ્નો(M.C.Q)
11.	વીજ કંપનીની વાર્ષિક હિસાબો
	<ul style="list-style-type: none"> - પ્રસ્તાવના અને વાર્ષિક હિસાબો તૈયાર કરવાનું કાનૂની માળખું - નાણાકીય પત્રકો(નીચેના માટે સંબંધિત પરિશિષ્ટ સહિત) - પ્રવર્તમાન જોગવાઈઓના આધારે વાર્ષિક હિસાબો તૈયાર કરવા - વ્યવહારુ ઉદાહરણો - ટ્રેકસાર - સ્વાધ્યાય ○ સૈદ્ધાંતિક પ્રશ્નો ○ બહુવિકલ્પ પ્રશ્નો(M.C.Q) ○ વ્યવહારુ પ્રશ્નો

12.	ભાવ ફેરફારોના હિસાબો (Accounting For Price Level Change)
	<ul style="list-style-type: none"> - પ્રસ્તાવના - અર્થ અને ખ્યાલ - મૂલ્ય સ્તર બદલીના હિસાબોની રીત - મૂલ્ય સ્તર ગોઠવણના હિસાબોની રજૂઆત - ઐતિહાસિક પડતર પદ્ધતિ - વર્તમાન ખરીદ શક્તિ પદ્ધતિ - વર્તમાન પડતર હિસાબી પદ્ધતિ - ટ્રેકસાર - સ્વાધ્યાય ○ સૈદ્ધાંતિક પ્રશ્નો ○ બહુવિકલ્પ પ્રશ્નો(M.C.Q) ○ વ્યવહારુ પ્રશ્નો
13.	હિસાબી પદ્ધતિના વિકસતા ખ્યાલો (Emerging Issues of Accounting)
	<ul style="list-style-type: none"> - પ્રસ્તાવના - અર્થ - હેતુ અને મહત્વ - આર્થિક મૂલ્ય વધારો - પર્યાવરણલક્ષી હિસાબો - ફોરેન્સિક હિસાબી પદ્ધતિ - કાર્બન ક્રેડિટ હિસાબી પદ્ધતિ - નોંધ : ઉપર દર્શાવેલ પદ્ધતિમાં પ્રસ્તાવના, અર્થ, હેતુ અને મહત્વ જ ધ્યાનમાં લેવાના રહેશે.
14.	કોમ્પ્યુટરરાઇઝ્ડ હિસાબી પદ્ધતિ
	<ul style="list-style-type: none"> - પ્રસ્તાવના અને આ પદ્ધતિ માટે પૂર્વ જરૂરિયાતો - ERP – અર્થ - ERPના પ્રકારો - અરજી - ફાયદા - ગેરફાયદા - ERP પદ્ધતિ - જુદા જુદા હિસાબી સોફ્ટવેર્સનો પરિચય - જરૂરિયાત લાભો અને મર્યાદાઓ - ટ્રેકસાર - સ્વાધ્યાય ○ સૈદ્ધાંતિક પ્રશ્નો ○ બહુવિકલ્પ પ્રશ્નો(M.C.Q)